

137

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA FINANSÓW

z dnia 26 maja 1971 r.

w sprawie form rozliczeń z tytułu umów sprzedaży, umów dostawy, zlecenia i innych umów pomiędzy jednostkami gospodarki społecznej.

Na podstawie art. 3 i art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 1 lipca 1958 r. o rozliczeniach pieniężnych jednostek gospodarki społecznej (Dz. U. Nr 44, poz. 215) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Rozliczenia pomiędzy jednostkami gospodarki społecznej z tytułu umów sprzedaży, umów dostawy, zlecenia i innych umów mogą być dokonywane w jednej z form przewidzianych w rozporządzeniu.

2. Podstawą rozliczeń jest faktura wystawiona stosownie do warunków umowy po całkowitym lub częściowym wykonaniu umowy. Faktura powinna być w celu rozliczenia przesłana bezpośrednio do dłużnika lub złożona w banku — zależnie od formy rozliczenia — w ciągu 3 dni roboczych od daty wykonania umowy. Termin ten bank może w poszczególnych wypadkach przedłużyć. Odpis decyzji banku wierzyciel powinien przelać do wiadomości zainteresowanym kontrahentom. Za datę wykonania umowy uważa się, w zależności od przewidzianego w umowie sposobu jej wykonania, datę:

- 1) wysyłki towaru (oddania przesyłki przewoźnikowi),
- 2) odbioru towaru lub roboty,
- 3) wykonania usługi,
- 4) okresowego obliczenia przy świadczeniach wykonywanych w sposób ciągły i periodyczny.

W razie gdy umowa przewiduje wydanie towaru lub odbiór roboty po uprzednim zawiadomieniu przez dostawcę (wykonawcę) o przygotowaniu (gotowości) do odbioru, a odbiorca nie zgłosi się po odbiór w terminie przewidzianym w umowie albo w terminie wyznaczonym przez dostawcę (wykonawcę), za datę wykonania umowy uważa się datę, w której termin ten upłynął. Przepis ten ma odpowiednie zastosowanie, w razie gdy przewidziana w umowie wysyłka towaru nie może nastąpić z winy odbiorcy.

3. Termin przesłania faktury do dłużnika za wykonanie inwestycji i remontów budowlanych wynosi 20 dni i liczy się dla faktur końcowych od daty zakończenia odbioru, dla faktur za częściowych od daty zakończenia obiektu lub robot, a jeżeli umowa przewiduje odbiór częściowy, od daty tego odbioru.

4. Przy rozliczeniach przedsiębiorstw handlu zagranicznego z tytułu umów sprzedaży towarów importowanych terminy, o których mowa w ust. 2, liczy się od daty powzięcia wiadomości przez przedsiębiorstwo handlu zagranicznego o danych, umożliwiających wystawienie faktury (rodzaj, ilość i cena jednostkowa towaru), a w szczególności od daty otrzymania przez przedsiębiorstwo handlu zagranicznego:

- 1) dokumentu (awizu) spedytora stwierdzającego wysłanie towaru do odbiorcy, specyfikacji towarowej kontrahenta zagranicznego lub innych dokumentów niezbędnych do zafakturowania dostaw towarowych albo
- 2) faktury dostawcy zagranicznego, jeżeli rozliczenie dotyczy towarów, dla których nie obowiązują ceny objęte cennikami, a faktura nadeszła po otrzymaniu dokumentów wymienionych w pkt 1,

Przy rozliczeniach za usługi świadczone przez kontrahentów zagranicznych terminy, o których mowa w ust. 2, liczy się od daty otrzymania faktury wykonawcy zagranicznego.

5. Jeżeli wystawcą faktury jest jednostka rozliczająca tranzyt, faktura powinna być w celu rozliczenia przesłana bezpośrednio do dłużnika lub złożona w banku w ciągu 8 dni roboczych od daty wykonania umowy przez bezpośredniego wykonawcę. Termin ten bank może w poszczególnych wypadkach przedłużyć. Odpis decyzji banku wierzyciel powinien przelać do wiadomości zainteresowanym kontrahentom.

§ 2. 1. Rozliczenia gotówkowe przeprowadza się przez wręczenie gotówki lub czeku gotówkowego albo przez przekazanie gotówki. Górna granica rozliczeń gotówkowych wynosi zł 5.000 w stosunku do jednorazowej transakcji.

2. Rozliczenia bezgotówkowe mogą być przeprowadzane w jednej z następujących form:

- 1) polecenie przelewu,
- 2) inkaso bankowe,
- 3) polecenie pobrania,
- 4) czek rozrachunkowy,
- 5) akredytywa.

Ponadto zobowiązania mogą być regulowane w drodze rozliczeń planowych, okresowych rozliczeń saldami oraz w drodze potrącenia (kompensaty) wzajemnych wierzytelności.

3. Formę rozliczeń ustalają strony w drodze umowy, przestrzegając warunków określonych dla danej formy. W razie braku umowy formę rozliczeń określa wierzyciel. Przepisy te nie dotyczą wypadków, o których mowa w § 4 ust. 3 i w § 5 ust. 7, oraz wypadków, w których polecenie pobrania zostało, zgodnie z § 6 ust. 2, uznane za obligatoryjną formę rozliczeń.

§ 3. 1. Przy rozliczeniach dokonywanych w formie polecenia przelewu lub inkasa bankowego jednostki gospodarki społecznej obowiązane są do uiszczenia zapłaty w ciągu 15 dni od daty wykonania umowy. Jeżeli za datę wykonania umowy uważa się datę wysyłki towaru, a odbiorca otrzymał towar po upływie 10 dni od daty jego wysłania, zapłata powinna nastąpić w ciągu 5 dni roboczych od daty otrzymania towaru.

2. Terminy zapłaty określone w ust. 1 mogą być przedłużone, nie więcej jednak niż o 5 dni, w odniesieniu do rozliczeń za niektóre wyroby sprzedawane przez przedsiębiorstwa przemysłowe jednostkom handlu wewnętrznego. Decyzje w tym zakresie podejmuje Prezes Narodowego Banku Polskiego na wniosek Ministra Handlu Wewnętrznego.

3. Jeżeli odbiorca otrzymał dokumenty rozliczeniowe później niż na 5 dni roboczych przed terminem zapłaty wynikającym z przepisów ust. 1 i 2 — zapłata powinna nastąpić w ciągu 5 dni roboczych od daty otrzymania dokumentów rozliczeniowych.

4. Terminy zapłaty określone w ust. 1, 2 i 3 uważa się za zachowane, jeżeli obciążenie rachunku dłużnika nastąpi najpóźniej w następnym dniu roboczym po terminie płatności. O dacie obciążenia rachunku dłużnika bank zawiadamia wierzyciela.

§ 4. 1. Polecenie przelewu stanowi udzieloną bankowi dyspozycję dłużnika obciążenia jego rachunku określoną kwotą i uznania tą kwotą rachunku wierzyciela. Bank obciąża rachunek dłużnika najpóźniej w następnym dniu roboczym po przyjęciu polecenia przelewu.

2. Jeżeli w ciągu miesiąca od daty złożenia polecenia przelewu w banku wskutek braku środków nie nastąpi obciążenie rachunku dłużnika, bank zwraca dłużnikowi polecenie przelewu.

3. Faktury za wykonanie inwestycji i remontów budowlanych regulowane są za pomocą polecenia przelewu, przy czym zapłata powinna nastąpić w terminie 20 dni od daty otrzymania przez dłużnika dokumentów rozliczeniowych.

§ 5. 1. Rozliczenie w formie inkasa bankowego następuje na podstawie żądania zapłaty wystawionego przez wierzyciela i złożonego w banku. Żądanie zapłaty stanowi udzieloną bankowi dyspozycję wierzyciela obciążenia określoną kwotą rachunku dłużnika i uznania tą kwotą jego rachunku. Obciążenie rachunku dłużnika następuje po wyrażeniu przez niego zgody (akceptu) na zapłatę.

2. Akcept powinien być bezwarunkowy. Akcept może dotyczyć całości lub części kwoty objętej żądaniem zapłaty.

3. Dłużnik może upoważnić bank do pokrywania z jego rachunku określonych zobowiązań w terminie płatności, jeżeli przed upływem tego terminu nie złoży odmowy akceptu.

4. Akcept lub odmowa akceptu nie pozbawiają dłużnika i wierzyciela prawa do późniejszego wystąpienia ze wzajemnymi roszczeniami.

5. Akceptu dłużnika nie wymaga pokrycie żądań zapłaty opartych na tytułach egzekucyjnych (sądowych, arbitrażowych, administracyjnych).

6. Jeżeli dłużnik w ciągu miesiąca po terminie płatności nie wyrazi akceptu żądania zapłaty albo jeżeli zaakceptowane żądanie zapłaty nie zostanie wskutek braku środków pokryte w ciągu miesiąca po terminie płatności, bank zwraca wierzycielowi żądanie zapłaty. Żądanie zapłaty oparte na tytułach egzekucyjnych (sądowych, arbitrażowych, administracyjnych) bank przechowuje do czasu pokrycia należności, chyba że wierzyciel zażąda zwrotu tytułu.

7. Rozliczenia z tytułu sprzedaży (dostawy) towarów, od których podatek obrotowy lub różnice budżetowe płatne są przy wpływie należności za te towary, powinny być dokonywane w formie inkasowej. Nie dotyczy to należności rozliczanych za pomocą poleceń pobrania zgodnie z przepisami § 6 ust. 2 oraz należności niższych od ustalonej w instrukcji bankowej dolnej granicy żądania zapłaty.

§ 6. 1. Polecenie pobrania stanowi udzieloną bankowi dyspozycję wierzyciela uznania jego rachunku określoną kwotą i obciążenia tą kwotą rachunku dłużnika. Bank uznaje rachunek wierzyciela w ciężar rachunku dłużnika najpóźniej w następnym dniu roboczym po przyjęciu polecenia pobrania. Obciążenie przez bank rachunku dłużnika nie wymaga jego zgody. W razie braku środków na rachunku dłużnika bank zwraca polecenie pobrania wierzycielowi, a sumą polecenia pobrania obciąża jego rachunek.

2. Za pomocą polecenia pobrania mogą być rozliczane należności z tytułu transakcji, przy których — ze względu na przedmiot umowy lub podmioty rozliczające się — odbiór jakościowy dokonywany przez dłużnika nie ma istotnego znaczenia, jest zbędny lub niemożliwy do przeprowadzenia, oraz objęte taryfami opłat należności za usługi. Ponadto za pomocą polecenia pobrania mogą być rozliczane nie przekraczające 50.000 zł, nie kwestionowane przez dłużnika należności z tytułu kar i odszkodowań umownych oraz odsetek za zwłokę w zapłacie, jak również — bez względu na wysokość — należności Polskich Kolei Państwowych z tytułu kar

za przetrzymanie wagonów. Szczegółowy zakres stosowania polecenia pobrania określa Prezes Narodowego Banku Polskiego w instrukcji bankowej, ustalając rodzaje transakcji, przy których rozliczaniu polecenie pobrania jest obligatoryjną formą rozliczeń, oraz rodzaje transakcji dopuszczone do rozliczania w tej formie.

§ 7. 1. Czek rozrachunkowy służy tylko do rozrachunku między stronami i stanowi dyspozycję wystawcy czeku udzieloną bankowi dla obciążenia jego rachunku kwotą, na którą czek został wystawiony, oraz uznania tą kwotą rachunku odbiorcy czeku.

2. Na wniosek posiadacza rachunku bank może potwierdzić czek rozrachunkowy, rezerwując jednocześnie ze środków posiadacza rachunku odpowiednią kwotę na pokrycie czeku.

3. Na wniosek posiadacza rachunku bank może wydać limitowaną książeczkę czeków rozrachunkowych, rezerwując jednocześnie ze środków posiadacza rachunku kwotę odpowiadającą limitowi określonemu w książeczce. Czeki z limitowanej książeczki czekowej mogą być wystawione jedynie w ramach limitu określonego w książeczce.

4. Termin ważności czeku rozrachunkowego, potwierdzonego czeku rozrachunkowego oraz czeku z limitowanej książeczki czekowej wynosi 10 dni od dnia wystawienia czeku. Po upływie tego terminu bank nie przyjmuje czeków do realizacji.

5. Termin ważności limitowanej książeczki czekowej wynosi 3 miesiące licząc od daty ustalenia limitu. W uzasadnionych wypadkach bank może ten termin przedłużyć.

§ 8. 1. Rozliczenie za pomocą akredytywy polega na pokrywaniu określonych płatności przez bank ze środków dłużnika z zachowaniem warunków ustalonych przez dłużnika.

2. Termin ważności akredytywy liczy się od daty jej otwarcia i wynosi 30 dni. W uzasadnionych wypadkach bank dłużnika może termin ten przedłużyć.

§ 9. 1. Zobowiązania wynikające z umów polegających na świadczenia periodycznych mogą być regulowane w drodze rozliczeń planowych.

2. Regulowanie zobowiązań w ramach rozliczeń planowych następuje za pomocą polecenia przelewu lub żądania zapłaty w ustalonych umową okresach i sumach — niezależnie od wartości wykonanych świadczeń.

3. Wyrównanie rozliczeń na podstawie otrzymanych faktur następuje co miesiąc. Strony mogą w drodze umowy termin ten skrócić.

§ 10. 1. Płatności wynikające ze wzajemnych stałych świadczeń mogą być regulowane w drodze okresowych rozliczeń saldami za pomocą polecenia przelewu lub żądania zapłaty.

2. Ustalenie i rozliczenie salda następuje co miesiąc. Strony mogą w drodze umowy termin ten skrócić.

§ 11. 1. Niezależnie od form przewidzianych w poprzedzających przepisach strony mogą dokonywać rozliczenia wzajemnych wierzytelności w drodze ich potrącenia (kompensaty) na ogólnych zasadach prawa cywilnego.

2. Banki mogą również z własnej inicjatywy przeprowadzać kompensaty wzajemnych, bezspornych wierzytelności (zaakceptowane żądania zapłaty, złożone polecenia przelewu).

§ 12. Szczegółowe zasady stosowania poszczególnych form rozliczeń ustala Prezes Narodowego Banku Polskiego.

§ 13. Traci moc rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 13 sierpnia 1958 r. w sprawie form rozliczeń za dostawę, roboty i usługi pomiędzy jednostkami gospodarki społecznej (Dz. U. z 1958 r. Nr 54, poz. 264, z 1960 r. Nr 33,

poz. 188, z 1961 r. Nr 46, poz. 251, z 1962 r. Nr 52, poz. 258, z 1965 r. Nr 25, poz. 171 oraz z 1966 r. Nr 51, poz. 312).

§ 14. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 lipca 1971 r., z tym że co do terminu zapłaty, form akceptu oraz

terminów zwrotu dokumentów rozliczeniowych z tytułu umów wykonanych przed wejściem w życie rozporządzenia, a jeszcze nie rozliczonych, stosuje się przepisy dotychczasowe.

Minister Finansów: *J. Trendola*